

ЦИЈЕНА ЛИСТУ:

За Црну Гору: за годину 8 перл.
за пола год. 4 перл.

За све остале земље: за годину
20 франака а за пола године 10
франака — у злату.

Претплата се шаље само уна-
пријед Администрацији овога ли-
ста и то за цијелу или најмање
пола године.

Поједини примјерак 20 ар.
Рукописи, који буду послати
уредишту или администрацији,
не враћају се.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant
régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service.
On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA,
Cettigne, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour tous les autres pays
20 francs par an.
La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans
toutes les agences de publicité.

Огласи се шаљу Администра-
цији и за исте плаћа се за сваку
ријеч или број: из слова: петит
4, гармонд 6 и цитеро 8 пара; за
огласе, који забрају простор
мањи од 30 ријечи из петит слова
плаћа се 2 аријера — све напријед
изведено за први пут а за сваки
даљи пут у пола од горње цијене.
Ријечи, шаре и иракине, које
заузимају простор једног, два и
више реди, плаћају до заиремини,
рачунајући сваки ред до 6 ријечи.
Осим горњег још и такс биљегу
од 50 пара за свако једно штамп-
пање за прив. огласе (чл. 47, тач.
12, зак. о такс.) а за службене, које
држ. власти спроводу по потреби
приватних лица, 2 аријера (чл. 47,
тач. 132, зак. о таксима.)

Власник: Државна Штампарија.

Изази суботом

Одговорни уредник: Ваљко Милићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

СТЈЕЧАЈ

Краљ. Министарство Просвете и Цр-
квених Послова расписује поновни стје-
чај за привремено попуњавање ниже
упражњених учитељских мјеста за школ-
ску 1915./6. годину.

I. западна школска област:

Цетиње једно мушко и једно женско
одјељење;
Ст. Бар два мушка и једно женско
одјељење;
Улицњ два мушка одјељења;
Грахово два мушка одјељења;
Чево једно одјељење;
Убли Чевски једно мушко одјељење;
Љуботињ " " "
Трешњево " " "
Трњине " " "
Гата " " "
Доње Бјелице " " "
Горње Бјелице " " "
Врањина " " "
Бољевићи " " "
Дупило " " "
Комарно " " "
Шестани " " "
Глухи До " " "
Нудо-Заслап " " "
Зупци " " "
Мркојевићи два мушка одјељења;
Салч " " "
Добрско Село једно " "

II. источна школска област:

Подгорица два женска одјељења;
Голубовци једно одјељење;
Вуковци " " "
Убли (Кучи) два одјељења;
Медун једно одјељење;
Врањ " " "
Тузи " " "
Близна " " "
Дрезга " " "
Бежицево " " "
Момче " " "
Спуж два одјељења;
Колашин једно одјељење;
Липово " " "
Блатина " " "
Затријебач " " "
Веље Дубоко " " "
Влаховићи " " "
Мијољска " " "
Горња Морача два одјељења;
Прекобрђе једно одјељење;
Требаљево " " "
Штитарица " " "
Баре Краљске " " "
Равњи " " "
Крња Јела " " "
Андријевица " " "
Коњухе " " "
Трепча " " "
Велика два одјељења.

III. сјеверна школска област:

Никшић једно мушко и два женска
одјељења;
Дан. Град једно одјељење;
Павковићи два одјељења;
Богмиловићи " " "
Брезна једно одјељење;
Брезовик " " "
Брестице " " "
Брођанац " " "
Борковићи " " "
Буковица " " "
Велимље два одјељења;
Враћеновци једно одјељење;
Голија " " "
Гранско " " "
Горње Поље " " "
Драговољићи " " "
Дуга " " "
Жупа Никшићска два одјељења:
Жабљак " " "
Мратиње једно одјељење;
Недајно " " "
Ждробаник " " "
Озринићи " " "
Острог " " "
Петровићи " " "
Пишче " " "
Опутна Рудина једно одјељење;
Равно " " "
Телца " " "
Трепча " " "
Ускоци " " "
Црквике Пивске " " "
Црна Гора " " "

Шавник три одјељења;
Руданици једно одјељење;
Рудинце " " "
Шаранци " " "
Луково " " "
Богетићи " " "
Дужи " " "
Горње Рудине једно одјељење;
Гостиље " " "
Кочани " " "

IV. школска област ослобођ. крајева:

Пећ девет одјељења;
Будисавци једно одјељење;
Гораждевац два одјељења;
Злокућани једно одјељење;
Каличани " " "
Укча " " "
Плав " " "
Ђаковица осам одјељења;
Горња Ржаница два одјељења;
Гусиње " " "
Заград једно одјељење;
Брзава " " "
Петница " " "
Савин Бор " " "
Горња Села " " "
Рожај два одјељења;
Башча једно одјељење;
Бијело Поље " " "
Пећарска " " "
Ивање " " "
Шаховићи " " "
Стожер " " "
Прошћење " " "
Равна Ријека " " "
Доња Ржаница " " "
Буче " " "
Пљевља осам одјељења;
Пренђани једно одјељење;
Глисница " " "
Бобово " " "
Бољанићи " " "
Косјеница " " "
Ковач " " "
Ограђеница " " "
Отиловићи " " "
Обарде " " "
Оћевина " " "
Мељак " " "
Готовуша " " "
Прачица " " "
Поношевац " " "
Пожар " " "
Рогово " " "
Машта два одјељења;
Јуник једно одјељење;
Вогово " " "
Прилеп " " "
Бистрица једно одјељење;
Јанш " " "
Грнчарево једно одјељење;
Калудра два одјељења;
Расово једно одјељење.

На овај стјечај могу се јавити поред
сталних учитељаца и учитељски канди-
дати, а тако и они, који имају услове
за привремене учитеље и учитељске за-
ступнике.

У молби ће сваки назначити разлоге,
због којих тражи које од горњих мјеста.

Учитељски кандидати, који се први
пут јављају за службу, дужни су подни-
јети документе о школ. спреми у ориги-
налима и тачним преписима; они, који
желе бити постављени за учитељске за-
ступнике, такође треба да спроведу школ-
ске свједоцбе уз своје молбе, упућене
министарству.

Обраћа се пажња свима кандидатима, да
је министарство преко надзорништава за-
тражило извјешће о томе, које школе
могу без икаквих сметња радити у иду-
ћој школској години, а које не, и у слу-
чају да који кандидат буде тражио мјесто,
у коме школа неће моћи радити, исто
му се неће дати, већ које друго, ма га
и не буде тражио.

Молбе ће се упућивати најдаље до 10.
августа т. г.

Број 2450. Из канцеларије Краљ. Ми-
нистарства Просвете и Црквених По-
слова, 30. јуна 1915. год. — Цетиње. 23

НА ЗНАЊЕ

Поштанско-Телеграфско Одјељење при-
ма на стручну обуку код поштанско-те-
леграфских станица она лица: која су
црногорски држављани, која су свршила
најмање четири разреда гимназије, која
су потпуно душевно и тјелесно здрава —

што имају доказати љекарским увјере-
њем, — и која су примјерног владања.

Који би били вољни да буду примљени,
нека овом Одјељењу поднесу писме-
ну и таксирану молбу, заједно са крште-
ницом и за овдје означене услове по-
требне документе.

Поштанско-Телеграфско Одјељење ће
накнадно одредити програм, по којему
ће такви кандидати доцније полагати
стручне испите за поштанско-телеграф-
ске чиновнике.

До положених испита, кандидати ће се
спремати о своме трошку, а по положи-
ним испитима, биће постављени за по-
штанско-телеграфске чиновнике, на осно-
ву закона.

П. Т. Број 8748. — Из Поштанско-Те-
леграфског Одјељења Министарства Уну-
трашњих Послова, на Цетињу 14 јула
1915. г.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ,
праћен од посланика Србије г. Ми-
хаиловића и начелника штаба Вр-
ховне Команде г. пуковника Пе-
шића, отпутовао је јутрос рано у
Бар, откуда се вечерас вратио у
пријестоницу.

— Његово Краљ. Височанство
Књаз Петар, командант Ловћен-
ског Одрода, који је неколико дана
боравио на Цетињу, вратио се јуче
на фронт на Своју дужност.

— Заступник Министра Предсјед-
ника и Министар Финансија и Гра-
ђевина Г. Ристо Поповић отишао
је био 16. исто. мјес. државним по-
слом у Скадар и тамо је пробавио
до 22. истога, којег се дана повратио
на Цетиње.

Врховна Команда саопштава.

20. јула непријатељ је противу
Грахова изабацио 15 артиљеријских
зрна без резултата.

Један непријатељски аероплан
легио је над Граховом и бацио 4
бомбе, без икакве штете.

Непријатељ је у току 23. јула
отварао артиљ. ватру противу на-
ших трупа у Грбљу, али без резул-
тата.

Над Куком бацио је три бомбе,
које нијесу учиниле никакву штету.

Положај на руском бојишту

(Из компетентног руског извора)

Цетиње, 23. јула

Ко год је пажљиво пратио ток
руских војних операција у послед-
ње вријеме, могао је опазити, да
је положај руске војске био непо-
вољан за борбу због искривуданог
фронта, који се клинасто пружао
према непријатељу. Због тога је
лако могуће, да ће Руси изравнати
свој фронт. Садашње одступање
руске војске пред јаком њемачком
навалом на цијелом фронту даје
повода за претпоставку, да би у
вези са таквим општим стратегиј-
ским положајима могао бити ева-
куисан и варшавски рејон са глав-
ним градом истога рејона — Вар-
шавом. Свакако би ова привремена
евакуација била у вези са општим
савезничким планом, да би се рус-
кој војсци омогућили услови за
борбу.

При оцјењивању садашњег по-
ложаја на руском фронту треба у-
зети у обзир огромност непријатељ-
ских сила и средстава наперених у

последње вријеме особито против
Русије. — Узимајући у обзир да и
турска војска привлачи један дио
руских снага на кавкаском фронту,
против Русије је концентрисана сва
аустро-угарска војска, изузевши о-
нај дио остављен за дефанзиву
против Италије, и за акцију про-
тив Србије и Црне Горе, и око 70
њемачких дивизија, појачаних го-
тово цјелокупном њемачком ко-
њницом. Благодарећи великом раз-
витку њемачке индустрије, непри-
јатељ је имао могућности да бу-
де снабђевен огромним бројем ар-
тиљерије, митраљеза и пушака, као
и врло обилном количином муниције.

У осталом Русија, како се чини,
има привремених тешкоћа, да своју
огромну војску, коју је дигла на
непријатеља, снабдије свим сред-
ствима сразмјерно потребним за
борбу. Али су сада предузете све
потребне мјере, нарочито, као што
сазнајемо, у последње вријеме, оп-
штом мобилизацијом руске инду-
стрије за војне потребе, јер се до-
садашње снабдијевање војним ма-
теријалом почело осјећати недо-
вољним, због њемачких навала, које
су у последње вријеме у великој
мјери биле појачане. Ово дакле
тренутно недовољно снабдијевање,
као што се да закључити, примор-
ава Русе, да сада пријеђу у де-
фанзиву.

Треба у осталом примијетити, да
и без обзира на то што су техни-
чке спреме руске биле до сада мање,
Руси су успјели херојством својих
трупа, да у току ова три мјесеца,
откако је почела општа њемачка
офанзива, задрже непријатеља и да,
наносећи му безбројне губитке, по-
степенно ослабе његово надирање.
Судећи по физичком стању њема-
чких заробљеника, изгледа да је
непријатељ доведен до јаке изно-
рености. Задатак рата у модерно
доба не рјешава се преласком тери-
торије од једне стране другој, већ
коначним резултатима сукоба жи-
вих сила, које треба чувати до краја,
а које Русија непрестано развија.
Средства руска су неисцрпна и она
тек сада почињу развијати своју
снагу, кад је, како изгледа, снага
Аустро-Нијемаца дошла до своје
кулминационе тачке, са које мора
у будуће безусловно падати.

Скадар и Лавов

— „Новоје Времја“ —

Ратно се коло окреће и кружи око нас
као крилато коло среће... У оваком рату
као што је овај, измијешале су се све
перспективе и постале могућности све не-
могућности. И ако смо прије кратког вре-
мена осјећали у души тугу за напуштеним
Лавовом, који је већ на пола постао рус-
ким, то нас данас испуња радношћу мјесто
наш, туђи успјех — Црногорци су опет
завладали Скадром.

Ова турска ријеч „Скутари“ већ је по-
стала у Русији популарна. Свима је нама
у свјежој успомени херојска страница бал-
канске епопеје из 1912. године — борба
око Скадра. То је била потоња свијетла
страница тога рата, јер су је мало затим
покрили тешки и црни листови друге бра-
тоубилачке борбе, коју је заподјелила бу-
гарска рука... Покрили су је, али је нијесу
избрисали из памети. И послјеје тога ми
смо с још живљом пажњом пратили и
памтили прве мјесеце тога рата, испу-
њене дивљења достојним хероизмом Срба
и Грка.

Сјећам се пролетње, априлске вечери,
кад је напoкон стигла вијест, да је Ска-
дар пао. Утврђење, које као да је опро-

вргло познати афоризам, да на свијету нема недоступних утврда, повело је преговоре о предаји и на концу се предало. Брзо је прострујала кроз град вијест, вечерњи се листови грабили из руку и на једанпут је бучна радост Пријестонице и опет јасно дала непосредан доказ о томе, да за Русију нијесу славенски интереси измишљотина, вјештачка творевина, него да су они за њу самоникло своји. Као да је за нас наступио празник, и ми смо се осјећали сасвим празнично.

Тако се и овај пут радујемо истом радощу. „Муслимански, католички и православни прваци, монаси — језуите, општинске власти“ и тако даље, и тако даље... „изашли су из града с барјацима и музиком на сусрет Црногорцима“ — зар није пријатно читати такве ретке? „Аустријски је конзул скинуо заставу са здања конзулата и ставио се под заштиту грчког конзула“. Боље није ни могао учинити!

Једна намјештена тврђа германизма у балканским земљама мање; избијен је један клин, који је вјешто намјештен продао одавно у те земље — може се претпостављати, да је за ваза избијен. Црногорска тековина, заслужена крвљу, одузета је дипломатским мастилом. Али само, што је крв „гушћа“ од сваког мастила — и ето, Аустрија спушта своју заставу пред црногорском која се поносито диже...

Значајна је и врло радосна она лакоћа с којом су Црногорци овај пут заузели утврђење, које их је раније толико скуних жртава стајало. Године 1912/13. под зидинама Скадра пао је цвијет црногорске војске; било је тешко читати о несразмјерно великим губитцима херојске црногорске војске. Тим је већа вријеђало осјећаје принудно и безнадно остављање освојенога краја. Али, једном принесена жртва „вапи у небо“ — и ми видимо да она није остала неискупљена и ненаплаћена.

У овом тренутку ми се нерадо сјећамо нашег Лавова, јер је он, без икаква објаве, остао наш и остаће наш. Судбина ће коначно наградити наше јунаштво. Тешке су биле жртве, које је Русија поднијела за ослобођење руске Галиције... За то тим јаче у нашој души живи неискоренива вјера, да проливена крв неће остати неискупљена; да је људско самопрегорјевање јаче и од саме судбине и ма какве пропоне она подизала људима, све ће оне пасти пред силом завјета. Настаће друга судбина, друго вријеме и други људи — и улице старог књажевског Лавова опет ће угледати руске барјаке... Славенофил.

Петогодишњица од смрти Јана Хуса.

Неки дан се навршило равно 500 година, како је у Костинцу (Констанцу) на Боденском Језеру претрпио мученичку смрт на ломачи један од најнеустрашимих бораца слободе савјести свога времена, велики црквени реформатор братског нам чешког народа Јан Хус.

Рођен као син сиротних сељачких родитеља 1368. године у Хусинцу, по којем се и презивао скраћено Хус, одао се теолошким студијама на прашком универзитету и пошто је добио бакалорат теологије и постао магистром слободних вјештина, отпочео је већ 1398. год. своја предавања на прашком универзитету, на којем је, поставши свештеником, убрзо постао деканом и одмах по том ректором. Под утицајем теолошких дјела знаменитог енглеског реформатора онога доба, Виклифа, Хус је постао и сам један од

најватренијих поборника реформације римске цркве и тиме изазвао опозицију тадашњег римокатоличкога клира, и ма да је уживао на двору краља Већеслава велико благовољење, он је ипак, поводом метежа који су настали услед његовог реформаторског рада на универзитету и у народу, у којем је својим проповједима у Витлејемској капели у Прагу задобивао све више присталица за своје учење, навукао на себе анатему папску и најзад, и поред заузимања цара Сигисмунда, на црквеном сабору у Костинцу 23. јуна 1415. године осуђен на смрт још истога дана издахнуо на ломачи, остајући вјеран до смрти својим убјеђењима.

Наше није да улазимо у суштину вјерских убјеђења, којима је овај велики син чешког народа постао жртвом, али сјећајући се његове мученичке смрти на данашњи дан, не можемо да не истакнемо овдје, потпуно независно од вјерског, и један важан националан момент у његовом животу и раду, који је био од силног утицаја по даљи развој чешкога народа и који се испојио у томе, што је питање за и против црквене реформе на тадашњем прашком универзитету изазвало било расцијеп међу професорима, који су претежно својом већином стајали на страни Хусовој, те тако дали повода краљу Већеславу, да својим декретом од 18. јануара 1409 године пречисти професорско питање на њему у корист Чеха, што је повукло за собом као прву посљедицу одлазак њемачких студената и професора из Прага и стварање новог њемачког универзитета у Лајпцигу. Тако је универзитет у Прагу, којем је по том први изабрани ректор био Хус, постао неоспорно огњиштем чешке науке и до данас остао расадником словенске културе на оној страни Европе. Узгред нам ваља овдје напоменути још, да се Хус, поред својих теолошких студија, бавио још и пречишћавањем и упрощавањем чешкога правописа и да је поставио основ данашњој чешкој ортографији и истаји, да је буђење чешке националне свијести од стране Хуса донијело у својој посљедици хуситске ратове, у којима је под предвођењем Проконга Великог, Проконга Малог и Јана Жишке чешки народ својим јунашвом задивио цио тадањи свијет, на да се како ваља схвати велика популарност овога поборника реформације.

Слава Јану Хусу! „Српске Новине“.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 22. јула. 20. јула изјутра једна наша батерија са положаја код Биогграда водила је борбу са једном непријатељском хаубичком батеријом на бежанијској коси. Коректуру гађања наше батерије вршио је врло успјешно један наш аероплан. Наше артиљеријско дјество било је врло добро. Порушен је непријатељски артиљеријски заклон и уђугана је противничка батерија. Двије непријатељске пољске батерије избациле су без икаква успјеха 56 зрна на наш аероплан. Неколико наших аероплана бацили су на аеродром код Баваништа 28 бомба, од којих је више њих осмотрено са врло добрим дјеством.

21. јула једно наше одјељење прешло је на чамцима на непријатељску страну према ади Циганлији и пошто је с успјехом извршило извиђања, вратило се са неколико заробљених непријатељских војника.

Ниш, 23. јула. Представници Русије, Енглеске Италије и Француске, у намјери

леђима наслонена уз средовјечни хрст. Поглед му је био управљен ка горостасном Лисцу и тврдом Дврснику, са чјих обронака чули се плотуни. Једна наша извидничка патрола била се дубоко упустила, те није могла одступати прије мрака, како би избјегла унакрсној ватри са Дврсника и Лисца. Она је сад одступала, праћена непријатељском плотунском паљбом.

Са неких наших позиција поче прилично честа демонстративна ватра, сигурно у намјери, да се олакша одступање извиђача. Непријатељ је ово узео озбиљније, те је наскоро са свих утврђења осуо нервозно артиљеријску ватру, праћену рефлекторима и пројекторима у хиљаде разних боја, који прављаху још величанственијом и онако живописну Граховску долину. Ја нећу никада заборавити ону дивну и чудну слику... Велике ватрене кугле куљаху у висине, гдје се на извјесној даљини са силним треском распрскиваху у хиљаде разних боја, да наскоро полако напред испред наших, освјетљавајући и најмањи предмет. Тада би шљедовала густа артиљеријска паљба, чији се ехо ломљаше о тврде хриди Дрошкорице и Бијеле Горе, док се наскоро изгуби у валима узбурканог Јадранског Мора.

Муње и грмљавина са катуштеног неба вјерно су пратиле ову интересантну борбу, што ме је и нехотице навело, да у ми-

да уреде спорно питање на Балкану, учинили су јуче колективни корак код Председника Министарског Савјета и Министра Иностранних Дјела г. Николе Пашића и изложили му своје становиште према томе питању. Корак је имао сасвим пријатељски карактер и чињен је у жељи да се трвења међу балканским народима отклоне и постигне споразум међу њима, као и да се ускорне крај овом рату.

Крагујевац, 23. јула. У току 21. јула наша артиљерија растјерала је непријатељске војнике који су копали ровове код оршавске жељезничке станице.

Истога дана пред вече било је код Текије краће артиљеријске борбе, у којој је наша артиљерија брзо уђуткала непријатељску артиљерију.

Између 21. и 22. јула, непријатељ је на више мјеста на Сави отварао ватру у намјери да се под заштитом своје ватре угрђује, али је његово утврђивање потпуно спречијено ватром са наше стране.

Рим, 17. јула. Службени извјештај марине гласи:

Непријатељ је јуче изјутра покушавао да поврати острво Пелагосу, бомбардујући га с мора с двије лаке крстарице и шест контраторпиљера. За то вријеме се један одред мрнарба искрцао на острво. Нападаци су одбијени са губитцима. Осамнесторица њих су морали да поскачу у воду и да пливањем дођу до својих торпиљера. Ми смо имали два рањена.

Рим, 17. јула. Званично се саопштава: У области Тирол—Трент долазило је до сукоба одреда са повољним исходом. Напредујемо на западној обали језера Гарда и сјевероисточно од Адије.

У Кадоре је непријатељ у вече 14. јула напао са пјешадијом и митраљезима наше положаје у високој долини Бојти, али је одбијен са великим губитцима.

У долини Сан Пелегрино, други један непријатељски одред покушао је 15. јула да изврши препад на ровове, али смо га изненадним ватром одбацили, заробивши неколико војника.

У долини Фем, наши алпијски одреди заузели су и поред непријатељског отпора окомке на падини према Луџици.

Непријатељ се на Красу, послје неуспјеха од 15. јула, ограничио у току јучерашњег дана да омета наше напредовање, али ипак није нас задржао. Под јаком ватром артиљерије и пјешадије противникове, заузели смо на јуриш нове редове ровова.

16. јула, противничке патроле покушале су да запале шуму Капућито, у којој смо ми јако утврђени, али су наше будне страже изиграле тај покушај.

И ако јуче није било никаквих знатних бораба, ипак смо заробили 4 официра и 120 војника. На бојишту смо покупили 630 пушача, муниционих кара и осталог ратног материјала.

Лондон, 17. јула. Генерал Џон Френч, у своме рапорту о догађајима за посљедњих десет дана, јавља да је било само артиљеријске, а не пјешадијске акције. Непријатељ је бацио у ваздух три мине у околини Сен Елоа и једну код Живаншиа, од којих је само једна причинила незнатније штете. Ми смо бацили у ваздух једну мину која је уништила непријатељске грудобране у дужини од 20 метара.

12. јула је један енглески аероплан пуцао на један њемачки аероплан који је пао између наших линија источно од Зилебека.

Лондон, 19. јула. Маршал Френч саопштава 17. јула:

Јутрос су Нијемци отпочели да бомбардују наше ровове сјеверно и јужно

слима изволим компарацију међу природом и човеком, у ком је случају однио првијенство овај потоњи, јер прасак громава губљаше се при страховитој једи тонова, а муње су по готову уступиле мјесто великољепним пројектилским звијездама и рефлекторском блијеску.

— Сила и слава теби, ђаволе, у људском облику!, узвикнуо сам на велико запрепашћење командира.

.....Паљба је бивала све чешћа, тако, да се стопила у један чудновати заносни шум, који је боно јечао у глуху ноћ, као валови усталасаног мора, — шум који опија, заноси, показује вам ништавност егзистенције појединих у вртлогу великих свјетских догађаја.....

На нашем фронту било је као и обично за вријеме борбе: свак је био на своје мјесту и спокојно очекивао напад од стране непријатеља, али овоме као да није било до напада, него се бојао напада од наше стране, о чему се и наши доциније увјерише..

.....Паљба је малаксавала а и свјетлост рјеђе би пустила своје блијезде траке по предстражним положајима, којом приликом могло се назријети у полутами војника на шиљочници, по неки усамљени хрст на омањим брежуљцима или густе грм борове шуме, у чијој се средини суморно помаљаше торањ Спасовске Цркве — тај нијемци свједок славне Спасовданске Граховачке битке.... Док

од Хожа. Нијемци су уз бомбардовање извршили испад помоћу запаљивих течности. Напад је поглавито био управљен на ровове које смо недавно освојили у Хожу. Благодарети употреби тих пламена, непријатељ је успио да продре у прву линију ровова на простору од 500 метара. Борба још траје.

Рим, 21. јула. Званично се саопштава: У долинама Кадоре наставља се успјешна акција наше артиљерије на рушењу непријатељских утврђења.

У Карнији је противник покушао 19. јула да понови офанзиву против Ђима Медаје, који положај смо освојили 17. јула, али је одбијен са тешким губитцима.

Непријатељ је 20. јула, користећи се маглом, вршио препад на наше положаје до Монте Креста, али је такође одбијен.

Петроград, 21. јула. Из Думе, министри су пошли у Државни Савјет гдје су држали исте говоре. Говорници свих странака изразили су своје симпатије према Пољацима, ослањајући се на владину изјаву о аутономији Пољске. Представник пољске групе Вјелополски изјавио је:

„Наше вароши су порушене, наша села су згаришта, непријатељ је пред вратима наше пријестонице. Пред својим предцима, пред својом историјом изјављујемо да пут који смо изабрали у почетку рата, не зависи од балансирања рата. Надамо се да ће помоћу Бога Пољска поново родити у унији са Русијом под скиптром нашег монарха“.

Државни Савјет је иза тога гласао за пријелаз на дневни ред са ријечима да ће огромна Русија наћи снаге која ће сатрти превратне намјере наших непријатеља и да ће остварити слободу народа.

Атина, 23. јула. Посланици Споразума учинили су јуче у вече колективну представку код председника владе и министра иностраних дјела г. Гунариса. Сазнајемо да је овај демарш учињен у циљу да се уреде балканска питања. Према садржини тога предлога, могло би се надати да ће балканске државе узети учешћа у предузећу Четворног Споразума.

Софија, 23. јула. Овдашње новине објављују коминике у коме се саопштава да су представници Четворног Споразума јуче предали бугарској влади одговор на њену ноту од 2. јуна. Ријешено је да се садржина одговора сматра као тајна.

Париз, 23. јула. На српском фронту 17. јула у 2 и по сата изјутра непријатељ је покушао помоћу два велика понтонска чамца да се искрца на скеланско острво. Он је био приморан да побјегне пред ватром српске пјешадије, прије него што је дошао до половине савског рукава који дијели острво од лијеве обале ријеке.

Париз, 23. јула. Угарска је позвала под заставу класе ландштурма 1876—1890 и 1892—1894.

Париз, 23. јула. У Будимпешти је дошло до праве женске буне ради скупоће животних намирница. Жене су поразбиле све излоге радња које продају животне намирнице. Тек је полиција успоставила ред.

Париз, 23. јула. Њемачки авијатичари бацили су једну запаљиву бомбу на превидиште у Сен-Жоржу. Бомба срећом није експлодирала него је само пробила кров једне зграде у којој је било око 30 рањеника.

Петроград, 23. јула. Професор Успенски, директор руског археолошког музеја у Цариграду, повратио се у Петроград и саопштио да је турска руља, под-

сам посматрао густе борове, који се у кругу око цркве савијаху, изгледаше ми, као да су то сјенке граховских мученика и да је цијела ова вечерашња серенада приређена у њихову част.....

Чудновато, мислио сам, колико је ово мало парче земље, ова граховска долина, прогутала људске крви и јуначких костију — колико ли је запазила силних војски и крвавих разбојишта, па још и даље очекује раширених руку нове жртве које ће халапљиво прогутати.

Била је прешло поноћ кад смо, покисли и озебли, напустили брдаше и спустили се у логор, жељни топлог одморашта.

— Хајдемо код мене, да посјетимо Шпартанца, позва ме шеф, кад смо били код његова шатора. Уђосмо; он отвори сандук и извади флашу са грчким коњаком, којега од милоште звасмо Шпартанцем. Ја се опростих с командиром и пођох на спавање, понијевши чудновате утиске од ноћашње ноћи, која за мене бијаше колико страшна, толико и величанствена са својом бурном шумом и фантастичним сликама....

(Свршетак).

ПОДЛИСТАК

УТИСЦИ СА ГРАХОВСКОГ ФРОНТА

— пише Јадрански —

III.

3

Сједио сам под шатором и прелиставао записник пошљедње партије пребјеглих солдата. На пољу је било мрачно као у тикви, само покадкад сијевнула би муња којој би одмах слиједила тупа грмљавина. Крупне капи кише почеше нуцкарати по шаторском платну, а кроз ово и по хартији коју сам пред собом држао. Грмљавина је бивала све јача, а киша је почела лијевати као из кабла...

— Зове вас шеф, — повика ордонанс, одшкринув шаторско крило, — горе је на брду.

Ово ме није много изненадило, јер сам познавао нарав командира, шефа штаба, који је нарочито волио шетњу кад су олује и грмљавине. Обукао би канут, закончао цераду и јурио кроз околину, док се не би уставио на каквом узвишеном мјесту, одакле би посматрао дивљу околину и пркосио побјешњелој природи. Али вечерас, на оваквој помрачини и олуји знао сам да није на брду „без неке“. Запалим фењер и пођем правцем к брду, које је било у непосредној близини логора са неких сто метара висине. Нашо сам шефа на врху,

бодена њемачким агентима, потпуно уништила и опљачкала овај завод. Материјални губитци износе 500 хиљада рубаља. Пропало је осим тога непроцењиво благо.

Париз, 23. јуна. Многобројне зграде у Кенигсбергу претворене су у болнице да приме знатан број њемачких рањеника које свакодневно превозе дугачки возови са руског фронта.

Све вароши у Источној Пруској пренастрпане су рањеницима, који потврђују да су аустро-њемачки губитци страховити.

Париз, 24. јула. Борба у Аргоњи наставља се.

Французи су одбили жестоке нападе у Војима.

Артиљеријска борба била је мање активна на читавом фронту, али је било борба ручним бомбама.

Лондон, 24. јула. Сер Џон Хамилтон јавља 21. о. мј. да су савезници на Галипољском Полуострву извели с успјехом један напад на турске шанчеве; на десном крилу аустралијански и њузилендски корпус. Послије бомбардовања и експлозије трију лагума, савезници су заузели на бајонет више шанчева. Турци нијесу предузимали противнапада.

Лондон, 24. јула. Енглески званични лист „Лондон Газет“ јавља да је забрањен извоз памука осим за британске земље и протекторате.

Амстердам, 24. јула. Нијемци признају своје губитке у Војима.

Амстердам, 24. јула. Један значајан одломак берлинског саопштења од 22. јула каже да је дуж Нарева и пред Варшавом било само борба без важности.

Нијемци јављају о напредовању у рејону Буга.

Војска генерала фон Војрша налази се у рејону сјеверно од Ивангорода.

Нијемци кажу да се Руси повлаче на друге положаје.

Вашингтон, 24. јула. Аргентина, Бразилија, Чили, Гватемала, Боливија и Уругвај прихватили су позив председника Вилсона да пођу на конференцију која ће уредити мексиканско питање.

Рим, 24. јула. Званично се саопштава: Тврди се да је непријатељ претрпио врло велике губитке у упорним нападима на брдо Ведета у Карнији.

На Красу, ноћ од 21. јула протекла је мирно.

Напредовање наших трупа поново је предузето. Лијево крило и центар полако напредују, док се десно крило ограничава да одржи положаје на које је недавно дошао.

Непријатељ је узалуд покушао да претроне земљиште које држимо на брду Сејбуси и био је одбијен с великим губитцима.

НА ЗНАЊЕ. Ко има потребу да штампа оглас у „Гл. Црногорца“, мора оглас тачно обрачунати и на истом прилијепити довољно таксе, како је то речено у заглављу листа; иначе платиће за опомену 1 перпер по чл. 57. Правила за извршење закона о таксама. Препоручује се, да се огласи пишу читко, и што краће садржине.

Спроводни акт може бити написан испод самог огласа или на полеђини овога.

Цетиње, 10. јула 1915.

Администрација „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Поштанско-телеграфски уговор између Црне Горе и Грчке. Поред специјалних поштанско-телеграфских уговора, који већ постоје између Црне Горе, Србије и Румуније, потписан је сада и специјални поштанско-телеграфски уговор између главних пошт. телеграф. Управа Црне Горе и Грчке. Тај ће уговор ступити на снагу 1. октобра 1915 године.

Заробљени Срби Босанци у Русији. Наше уредништво примило је од Срба Босанаца који су се предали Русима и који се налазе у Њезину ово писмо:

Ми доље потписани налазимо се овдје састављени као једна чета, чекајући на нашу молбу сретни дан, да пријеђемо у нашу нову отаџбину и да се боримо на фронту против нашег српског — старог душманина — Аустрије. Овдје нам

је међу нашем браћом Русима веома лијепо; имамо повластице, јер кад су нас били наши душмани послали против наше словенске браће, у нама се породила мисао и жеља да добровољно пријеђемо руској војсци, да би нам тиме била чиста савјест према нашој завјетној мисли и нашем роду. Као што смо навели, чим смо прешли, предали смо молбу да пођемо на наш фронт да ступимо у редове наше браће, за извршење нашег великог дјела.

Не знајући, гдје се налазе наша сирочад, родитељи, браћа, дјеца и други, који су гоњени аустријским варваризмом пребјегли у нашу нову домовину Црну Гору, молимо Вас најуљудније, да имате доброту ставити у Ваш цијењени лист у кратко наша имена, презимена и мјесто од куда смо, те да се налазимо у Њезину (Русији).

Нашег сваког појединца је адреса:

Н. Н.

воено-плѣнниј,

г. Њџинџ

Черниговска губернија
Россија, Русија.

Изволите примити изразе нашег дубоког поштовања од Срба — Босанаца.

Ово су имена Срба Босанаца у Њезину: Васил Шкипина, Симо Милетић, Митар Стојановић, из села Штовићи; Јово Ковач из села Кунаве; Спасоје Тешевић, из села Устиковине; Васо Савић, Неђељко Тривун, Божо Ковач, из села Јабук; Перо Арсенивић, из села Подпећи; Коста Вилотић, Пера Секуловић, из села Слатине; Лука Секуловић, из села Мирчи; Јово Тодоровић, из села Мрежице; Крсто Кукавица, из села Некони; Гавро Члез, из села Сијерча; Стеван Вуковић, из села Некони; Васо Пухало, Ђуро Пухало, из села Калиновика; Перо Симоновић, из села Вина; Симо Тодоровић, из села Ораовице; Никола Нинковић, из села Мрежице; Марко Перишић, из села Подпећи; сви из котара Фоча;

Митар Маловић, Алекса Маловић, Милан Маловић, из села Сијерци (котар Рогатица); Ђорђо Нешковић, из Сарајева; Лексо Пљеваљић, из села Закаље (котар Чајниче); Јово Уљар, из села Бријеза (котар Горажде); Раде Солдар, Илија Зорановић, из села Сијерци (котар Рогатица).

Прилози Црногорском Црвеном Крсту. Друштву Црногорског Црвеног Крста стигли су ови прилози:

Српско Православни Савез из Питсбурга 2000 франака; Српско Соколска Жупа — Чикаго 288 франака; Међународни Комитет Црвеног Крста — Женева 3000 франака; г. г. Ахмет Лукачевић, трговац — Подгорица 500 перпера; Др Широ Срзентић — Чајниче 100 перпера; Société de forges et aciéries du Donetz — Русија 40 рубаља; г. Edmundo Greiner, кр. црн. генерални конзул — Мадрид 100 франака. Уписали се за чланове осниваче са улогом од по 60 перпера: John W. Frottingham; D-r T. Ceston Wells и Лука Маровић — сви из Њујорка.

† **Официр Јоко Брадић.** Пишу нам: Ових дана положио је свој живот на попришту домовине још један њен син, који је виднотицање своје војничке храбрости још као младић од 15 година отпочео у борби на Липову, па је исто наставио у следећим борбама с Турцима по Бијору, гдје је на „Чардаку“ задобио тешку рану. Другу опасну рану добио је у крвавој и чувеној битци на Никшићима, у којој је био узео видног учешћа, последице чега је био произведен у чин официра. Као признање његових личних заслуга из прошлих ратова од стране Владара, његове је прси красио, поред више одличја, још и највећи наш орден за јунаштво, „Обилића медаља“, као и крст IV степена Данилова реда. Потоњега ослободилачкога рата против Турске у пркост старости и презирући моћни притисак својих 63 године живота, није имао мира одморити се дома, већ је учествовао у друштву с младићима борцима. Чим је планово садањи рат, командант Ст.-Србијанског одреда одредио га је за командира једне чете народне војске, којом је до потоњега часа командовао. У крвавој борби на Њафа Колчиту противу качачких хорда командовао је баталионом од непуне 3 чете војника. Нападнут 26. јула ов. г., с двадесет пута већим бројем непријатеља — не одступи, већ под градом непријатељских танади, храбрећи војску околу себе и помичући се корак по корак непријатељу у сусрет, најзад паде под непријатељским куршумима.

И у мирнодопском времену заузимао је међу својима мјесто првака, а код свих познанима у опште уживао је дубоко поштовање.

Лака му груди земље мајке домовине, коју жарко љубљаше и на чијем бранику положи свој витешки живот. **Б. О. Л.**

† **Капетан Петар Думезић.** Пишу нам из Зубаца да је тамо последице врло кратког боловања испустио своју душу 29. јуна, а 30. истог сахрањен уз учешће многобројних пријатеља и познаника из племена и околине кап. у пензији Петар Думезић у својој 75 години.

1876. год. он је са својим оцем Марком и са бираним сељанима пошао на Суторман и придружио се радосно и весело ослободилачкој црногорској војсци, која оперисаше за Бдр под личним вођством нашег Господара. За заслуге њихове Господар је поставио га за капетана Зубачко-Туђеминског и даровао му турску фортицу Рибњак са њеном својном. Послије смрти гласитог јунака пок. кап. Марка, Господар наименује за капетана исте капетаније заслужног му сина пок. кап. Петра, коју је дужност за пуних 25 год. часно, поштено и вјерно вршио на понос и задовољство свога Владара, Домовине и народа; што му свједоче ордени и медаље међу којима је — јоште одавно добивени — крст Данилов IV-ог степена и сребрна медаља за храброст.

Нека му је вјечни покој души и лака груди ове српске земље, коју је жарко љубио. **Ј.**

† **Новица Р. Спасојевић.** 27. јуна преминуо је код своје куће у селу Анџелатима Новица Р. Спасојевић, секретар обласне управе у Пљевљима. Покојник је основну школу учио у свом родном мјесту, а доцније је пошао у Русију гдје је с одличним успјехом свршио семинарију у Кишињеву. Повративши се у своју отаџбину, био је неко вријеме привремени учитељ на Његушима, а иза тога је постављен за секретара обласне управе у Пљевљима, у којој дужности га је и смрт затекла.

Покојник је био веома спреман и образован младић и добар и исправан чиновник. Његове старјешине су се вазда о њему изражавале с највећом похвалом. У свима круговима уживао је опште симпатије. У његовој 26-ој години, у најљепшој младости, смрт је прекратила овај млад и племенити живот који је толико обећавао и са којим је легло у гроб толико лијепих нада. Вјечан му покој!

Главном Одбору за помагање породица пребјеглих у Црну Гору у рату 1914—15. год. из Босне. Херцеговине и Боке Которске — у Никшићу упутила су ова г. г. своје прилоге:

Српски одбор из Женева преко Министра Грађевина госп. Милорада Драшковића у Нишу — 3200 дин. у злату, т. ј. Перј. 4160—; Владимир Гођевац, индустријалац из Биограда преко посланика госп. Лазара Мијушковића у Нишу, дин. 100, т. ј. Перј. 90—; Алекса Жујовић, нар. посланик, преко уредништва „Пијемонта“ у Биограду, дин. 50— т. ј. Перј. 45—; Леонтије Нинковић, игуман, из Острога Перј. 105—, преко кога приложише ова г. г. у перперима: 25: Пахомије Ивановић; по 20: Антоније Мирановић, Сивлестар Шарановић; 10: Стеван Вујадиновић; по 5: Трипко Нинковић, Милан Одавић, Милорад Перовић, Радосав Рајичевић, Лакић Вујадиновић, Анто Шупић.

Пододбор за помагање пребјеглих породица из Бара, Перј. 1079— преко кога приложише ова г. г. у перперима: 250: Главна дирекција Барског Друштва; 100: арцибискуп барски и примас српски пресв. госп. Др. Нико Добревич; по 50: муфтија црногор. муслимана г. Муртеза Карађузовић, држ. савјетник г. Мирко Мијусковић, Марко Гураш, Агенција Монопола Духана; по 25: Живко Никчевић, кап. Васиљ Дабановић, Тома Загарчанин; по 20: Усеин Шабић, кап. Петар Пејовић, Ристо Мичић; 15: Емро Ђуламеровић; по 10: кап. Крцун Војводић, ком. Никола Поповић, Нико Дебеља, Благо Пламенац, Марко Лековић, кап. Мило Станишић, Осо Дивановић, Марко Татар, Нико Љуновић, Франо Ђетковић, Цано Карађузовић, Мусто Карађузовић, Брахо Бећов, Митар Иличковић, Тахо Јакоч, Радуре Груповић, Мило Корјенић, Инж. Витало, Уго Валецио, Луиџи Пелозо; по 5: поп Петар Хајдуковић, Дон Андреа Мауро, Зорка Лукићева, Зеф Пала, кап. Велиша Ивановић, оф. Сава Дабановић, Дервиш Омербашић, Мусто Лакомица, Нико Вујановић, Филип Павићевић, Лука Дедовић, Владо Черња, Радован Милиновић, Косто Дабановић, Нико Филиповић, Халил Шима, Зефа Ђокић, оф. Мето Прцоњић, Ђуро Маровић, Андрија Прела, Душан Пламенац, Благо Иличковић, Еџо Ђакони, Зефа Андрић, Јосиф Токић, Селим Зогањор, Илхо Златаровић, Франо Ђетковић, Иво Иванковић; по 3: Недан Пећар, Купо Аџин-Јашаров; по 2: Аго Омербашић, Оца Н. Ибришковић, Луиџи Павловић, Бећир Хоџа, Бернардо Витић,

Омер Пероч, Мило Јововић, Лазар Рабоита, Енрико Васкони, Ђелера; по 1: Сава Фатић, Марко Дритановић, Ђуро Никезић, Весел Ибрашимовић, Суљчо Каџила, Косто Мартиновић, Ферари Антонио, Делука Паоло.

До 6. јула 1915. год. стигло је Глав. Одбору у свему Перј. 90.559-11.

Свима племенитим прилагачима Глав. Одбор најтоплије захваљује.

КЊИЖЕВНОСТ

Пјесник „Марсељезе“. Свечани пренос праха Руж де Лила, творца „Марсељезе“, у Дом Инвалида изазвао је грандиозне манифестације у Паризу. У поворци која је пошла од триумфалног лука судјеловали су — осим председника. Пенкаре, чланови владе, парламента и дипломатског кора — преставници и делегације најразличнијих друштава, и огромне масе родољубивих Парижана. По улицама је била поврстана војска парискога гарнизона.

Поворка се задржала код Дома Инвалида, гдје је г. председник Поенкаре држао говор о „Марсељези и њезином творцу. На крају говора изјавио је:

— Пошто су нас натјерали да извучемо мач из корица, ми немамо права да рат завршимо прије него што осветимо своје изгинуле. Тек када заједничка побјела свих савезника учини да поново подигнемо што је порушено и доведемо Француску у пређашње стање, тек када се будемо поуздано обезбиједили од перидских обнављања сличних провокација, моћићемо опет ставити мач у корице.

Колера у Аустро-Угарској

Будимпештански дописник „Морнинг Поста“ пише:

„Ја сам у једном од својих последњих чланака рекао да колера, у току мјесеца јуна, заузима узбунљиве размјере, нарочито у дебрецинском заробљеничком логору. Један службени извјештај тврди данас да се у томе логору, за последње три недеље мјесеца јуна, број болесних удвостручио: нових случајева има 2566 од којих је било 1066 смртних. Број смртних случајева доказује да нема наде да се епидемија стави под контролу. Прошле недеље било је само 300 смртних случајева. Један дебрецински лекар рекао је, прије неколико дана, једном новинару да су 20.000 заробљених Руса у логору просто осуђени на смрт, јер се из логора не може одвојити ни један једити човек и, усред једне епидемије таквих размјера, мјере предострожности нијесу ни од какве користи. Наравно да су болесни одвојени од осталих, али људи у здравим одјељењима падају стотинама дневно као жртве и нема изгледа да ће се томе учинити крај. Људи луде од страха, јер свакога дана виде погребне својих другова. Велика је оскудица у лекарима и лекарском материјалу и чести врели вали који прелазе преко равница помажу да се епидемија шири.

„У грађанству има 52 смртна случаја, 8 у Пешти — према службеним извјештајима којима се овдје не поклања пуна вјера. Јавља се да је у војсци био 81 случај од којих је било 62 смртна случаја. Прилике у другим заробљеничким логорима нијесу горе него у Дебрецину, али су врло критичне“.

Званични огласи

Објава. Краљ. Мин. војно овим објављује, да ће у недељу 5. августа 1915 год., одржати јавну лицитацију за набавку разних артикала, потребних за исхрану перјаника на Цетињу.

Лицитираће се следећи артикли:

1) хлеб, 2) месо, 3) ориз, 4) пашта, 5) маст, 6) уље слатко, 7) кртола, 8) зеља, 9) со, 10) дрва, 11) петролеум и 12) примање на преноћиште.

Лицитација ће се одржати у канцеларији Адм. одсј. Мин. војног реченога дана у 9 сати прије подне.

Лицитирати се може и на поједине артикле а Мин. војно задржава себи право, у случају неповољних цијена, да не уступи набавку горњих артикала.

Лицитанти имају положити кауцију и то у готову 2000 (двје хиљаде) перпера или у непокретности 4000 (четири хиљаде) перпера.

Детаљнији услови могу се видјети у канц. Адм. одсј. Мин. војног сваког дана од 11—12 сати прије подне.

Број Р. 7239. О. 928. Из канцеларије Адм. одсјека Мин. војнога, 15. јула 1915., Цетиње. **1,3**

Позив. Још 20. маја 1913 године између осталих помоћи, ова је управа примила и помоћ од перп. седамдесет (70), за уручење Неранци Петра Дробњака из Штитарице. Пошто се ни до данас није пријавио присти власник тих новаца, ма да је исти тражен преко надлежних власти. То се овим исти поново позива да дође са вјеродостојним увјерењима надлежних власти, да је у истини то речена особа, када ће му се новац уручити, — у противном ће се са новцем поуступити по закону.

Број 1760 ех 1913. Из канцеларије Обласне Управе, 16. јула 1915 год., на Цетињу. (1,3)

Службени огласи

ПРОГЛАС. Кр. Обласни Суд овим објављује свима и свакоме кога се тиче, да је отворено стјецште над цијелом покретном и непокретном имовином презданујеног Мила Чакића из Цетиња, и зато позива сваког, који би од истога, ма по коме праву, што тражити имао, да се до дана 1. августа 1915 г. са својим потраживањима и доказима овоме суду пријави, ако не жели, да буде искључен из масе испрпљене тражбинама пријављених повјеритеља. Сваки, који што тражити има, треба да овом суду предстане сам или преко свог пуномоћника у 9 сати пр. под. 1. августа 1915 г., иначе ће суд и без њега са повјеритељима, који дођу, извршити, било поравнање било одређење за стјецшину поступна до коначног свршетка стјечаја. Број 523. IV—1915—61. Цетиње, 15. јуна 1915 г.

— Кр. Обласни Суд —
(3,3) Предсједник А. К. Матановић.

Објава. Двије жене из капетаније ускочке, нашле су 4. јуна ове год. у Никшићу 90 перпера. Новац је предат потписатој власти, која овим путем тражи изгубиоца. Сви они, који се буду пријавили, дужни су дати тачне податке: коју су врсту новца изгубили; дали су новци били у, и у каквом омоту; гдје су новца изгубили и, поднијет увјерење мјесне власти о владању и мјесту пребивања. Ако се прави изгубилац не јави у законом одређеном вријеме, с новцем ће се поступити према чл. 89. Општ. Имов. Законика. Број 907—1915—134. Боан, 20. јуна 1915.

— Капетански Суд —
(бр. 245, 1,3) в. д. капетана, Р. М. Кршиќаја.

Приватни огласи

ПОД НАЈАМ ИЗДАЈЕМ од 1. августа т. год. своју кућу на Цетињу. За услове обратити се Подгорица, 11. јула 1915.

Никола Рацковић,
вр. д. школ. надзор.

Прва Модерна Парна Пилана потребује монтер-машинисту, који је специјалиста и радио више година у Пиланама. Мјесто може добити одмах. Документе као и услове нека поднесе потписатом. (247, 1,5) Браћа Стјеповић, индустријалци, — Подгорица.

Захвалност. Госп. проф. Л. Бркић из Подгорице, који се око нас заузимао код власти и надгледао нас приликом преласка преко Подгорице за Бијело Поље, те тиме нам чинио велике олакшице, на чему му остајемо вјечито благодарни. Колашин, јула 1915.

У име прогнатих фамилија из Босне, Илија Голијанин.

Јавне Благодарности

У недјељу 2. августа, у цркви св. Атанасија у Мијукосовићима даваћу мојим непрежаљеним: — оцу

† **попу Неђељку — Неду Михаиловићу, нар. посланику** двогодишњи и брату

† **поруцику Саву Михаиловићу** наставнику подофиц. школе у Пљевљима, а у рату митраљешком команданту

годишњи парастос, који 2. августа 1914 год., послје више задобивених рана, паде као жртва у борби на Челебићима, гдје до пошљедњег заустављае продајне непријатеља — о чему извјештавам родбину, пријатеље и познаннике. Никшић, 24. јула 1915 год.

У име ожалаштене породице: поп Милан, (256, 1,1) члан Никшићске консисторије.

Са неизмјерним болом душе и тужним срцем јањамо пријатељима и познаницима, да је наш мили и никад непрежаљени брат

† **Саво Л. Ђурић** чиновник Београдске Заложне Банке у Београду и редов III телеграфског одјељења II армије

предано вршећи своју војну дужност подлегао опаком тифусу и 28. марта испусти своју племениту душу у 21 години свог млађаног живота, далеко од своје куће и својих милих — у Зајечару (Србија) гдје је и сахрањен.

Сломљени неисказаним болом за прерано изгубљеним нашим добрим братом Савом, неможемо пропустити, а да не изјавимо велику благодарност свима онима, који нам ма којим путем изјавише своје саучешје.

Особито смо благодарни г. г.: Саву Шобајићу ђаку у Београду, Косту Мемедовићу, чиновнику Вајфертове пиваре у Београду, Јовану Митровићу телеграфисти III телеграфског одјељења II армије и Ристу Настићу ђаку Реалке, који на глас о болести покојниковој стално распитиваху у коју је болница премјештан, јер тужна браћа — покрај свих распитивања — немогоше ни то дознати.

Никшић, јуна 1915. Вјечито ожалаштени: браћа: **Васо, Ристо, Љубомир и Милан;** сестра **Јелена.** (бр. 251, 1,1)

Поред тешке жалости, која нас скоро снађе губитком драгог нам

† ЈОВАНА

неумитна смрт поново рани наша ожалаштена срца и одузе нам милаго

† КИЋУНА

који доби тешку и неизљечиву болест и као регрут, подлеже истој б. јула ове године у најљепшем цивијету младости, у својој 18 години.

Приликом овог поновног тешког удара за нашу породицу, примили смо много личних и телеграфских саучешја, те се осјећамо дужним изјавити своју благодарност: свима г. г. чиновницима из Бара и околине без разлике положаја; господи официрима, који се овдје налазе, подофицирима и војницима, као и грађанству Бара и околине, који у онако великом броју дођоше, те нам лично изјавише своја саучешја и присуствоваше спроводу, а такође и свима нашим пријатељима, кумовима и познаницима са стране, који нам послаше своја писмена, или телеграфска саучешја, чиме нам у неколико олакшаше нашу тешку тугу и жалост и задужише вјечитом благодарношћу.

Особито хвала г. Мирку Мијушковићу, држ. савјетнику и обл. управитељу, г. секретару Живку Никчевићу, који су ми — поред утјешљивих ријечи — кад год се могло дозволјавали, да идем, његујем и лијечим милога Кићуна. Незабрављена хвала г. капетану Љ. Новоковићу, који се онако дирљивим говором са милим нам покојником на гробу опростио, а такође и г. г. учитељима, који са ученицима спроводу присуствоваше, као и мјесном свештенику на чинодјејству.

Бар, 10. јула 1915. (бр. 244, 1,1) Ожалаштени: отац **Петар;** сестре: **Милица, Драга и Љубица;** баба **Стана;** стрицеви: **Саво и Ристо — Стојановић** са осталом родбином.

У низу погинулих бораца за ослобођење и уједињење наше потлачене браће испод непријатељског јарма, паде и наш никад непрежаљени син, односно брат и рођак

† Крцун Ст. Пејовић

— редов из батал. Цеклинског —

који погине на бранику своје домовине, у једном извидничком походу ноћу између 22/3. апр. ове год., у селу Дубу под тврдом Горајдом.

Крцун погине баш онда, кад бјеше од највеће потребе старим родитељима и својој домовини у најбољем добу своје младости, у 30-тој години. Својом одличном и непоколебљивом вољом и издржљивошћу војничких напора у балканском рату, па и у овом великом европском рату полетио је као војник с пушком у руци, коју је достојно носио нежалећи се жртвовати свуда, гдје је потреба била Краљу и Ломовини, што је засвједочио својом витешком смрћу.

Крцун је како у војци, тако и у грађанству свуда оставио лијепе примјере, па како у домовини, тако и у иностранству.

Под притиском велике жалости неможемо пропустити, а да овим путем не изјавимо топли захвалност његовим друговима, који га исте ноћи ондако мушки изнесоше испод непријатељских руку.

Хвала Јовану Михаљевићу, који се са покојником деси исте ноћи и онако га мушки донесе до наше страже, одакле га настави носити чета Косијерска, којој сам за навијек благодаран.

Доживотна хвала командирју извијачке чете г. потп. Божу Вујовићу, као и цијелој чети, који се онако заузеше и до вјечне куће допратише. Хвала г. Филипу Тујковићу са Наљежићима; хвала Марку С. Јовићевићу, који се са покојником растави онако дирљивим говором. Хвала ком. колоне г. бригадиру Пејановићу са бригадним штабом, као и бригадном свештенику попу Луки Лопчићу на вјерском обреду.

Хвала на саучешћу: ком. г. Пер. Вујовићу, г. ком. Блажу Врбци, г. кап. Јовану Петричевићу, г. кап. Саву Ф. Челебићу, члану цег. консисторије Јопу Илији Јовићевићу, чинов. упр. двора г. Петру С. Пејовићу, г. учит. Видаку Пејовићу, царин. чинов. г. Јовану Газивођу, попу Николи Јовићевићу. — Хвала Јовану Радуновићу, студ. трг. акад., као и поднар. Ђуру Думовићу и Бошку Радуновићу на онаком дирљивом говору. Понаособ хвала официру и војницима Цеклин. бат. на саучешћу.

Хвала нашим кумовима и пријатељима, који нам на жалост похиташе онако великим бројем и тиме нас мало ублажише;

Пријат. с Његуша, Чешљарима, Метеријанима, Добрићанима из Добрске жупе, Загоранима, Штитарицама, Прогиновићима, Ђиновићима, Рележанима, Ђелетићима, Цетињанима, Марковићима из Подгорице.

Још један пут хвала свима и свакоме, који нам ма којим начином учествоваше у нашој жалости.

Баца, 18. јула 1915. (бр. 248, 1,1) Ожалаштени: родитељи: **Стеван и Крстиња;** браћа: **Саво, Спасоје и Јован;** сестре: **Анђа, Марија, Стана и Љубица** са цијелом родбином.

Приликом смрти наше много љубљене кћере

† Ђорђине Лазовић

која се послје кратког боловања пресели у вјечност у 4 години живота — сматрамо за дужност овим путем изјавити нашу благодарност господи љекарима, који се трудише, да покојнику спасу од смрти; поштованом грађанству обојега пола на лично, а пријатељима и познаницима са стране на телеграфском и писменом саучешћу у нашој жалости.

Беране. Ожалаштени: отац **Миљан;** мајка **Анђа;** брат **Мирко;** сестра **Драгиња.** (бр. 250, 1,1)

Приликом смрти нашег незабрављеног сина, односно брата

† Ратислава Шошкића

који се крајем прве године свога живота — далеко од погледа очеве, — пресели у вјечност на Цетињу 1. јула т. године, сматрамо за дужност изјавити доживотну захвалност: г. г. љекарима: **Али Ризу** и **Марулису,** који су својски радили за спас покојника;

Господину протојереју **Матановићу** на извршеном опјелу; и свима нашим пријатељима и познаницима, који примише учешћа у нашој жалости.

Цетиње, 6. јула 1915. г. Ожалаштени: отац **Миливоје,** капетан (у Арбанији); мајка **Киће;** браћа: **Душан и Урош** и остала родбина. (бр. 255, 1,1)

Под притиском неизмјернога бола и туге, која нас постиже смрћу нашег нигда незабрављеног сина, односно брата, унука и синовца

† Марка Бошкова Кажича

— поднаредника —

који јуначки испусти своју млађану душу на бранику Српскога имена и свете зајетне Србинове мисли, у непобедним редовима храбре браће Србијанаца 22. новембра 1914 год., у лутом боју на Креници.

Онда када ненадмашни борци — браћа Србијанци, прегнуше сложено и витешки, те јединствено у повјесници народа, потукоше, заробише и истребаше из своје отаџбине бројем већега и моћнијега непријатеља.

Тада је наш премлади Марко, ратник прије времена, у својој шеснајестој години млађаног живота, напојен патриотским одушевљењем неустрашимо ступао као поднаредник, као млади старјешина пред повјереном му политиком, да покаже својим војницима — друговима, да не жали своју главу жртвовати за ослобођењу домовину.

Непрежаљено ће нам остати у души, што нијесмо могли дознати на вријеме за његову прерану погинућу. Дуго смо се мучили и распитивали за нашега Марка од тада све до 11. јуна тек. год., кад смо дознали за његову смрт заузимањем и радом нашега министарства Иностранних послова.

Неможемо пропустити, а да овим путем не изјавимо вјечиту благодарност нашим пријатељима: Новоселјанима, Команима, Горњо-Дражовљанима, Прогиновићима, Буројима, Загоранима, Лекићанима, Крусицама, Кокотанима, Бигоранима и Станисељанима, који у великом броју дођоше, нашега покојника дирљиво ожалише и тиме нам у велику тугу ублажише.

Понаособ вјечита хвала браћи: Грачанима, Парчанима и Жуљанима, који у великом броју дођоше, нашега покојника братски ожалише и не поштеђеше труда, да та жалба изађе што љепша и дирљивија.

Хвала свима и свакоме, ко нам је било писмено, усмено или телеграфски изјави своје саучешће у овој нашој неизмјерној жалости и тузи.

Градац, 20. јула 1915 год.

За навијек ожалаштени: дјед командир **Преле;** отац официр **Бошко;** браћа: **Петар и Јован;** стриц поп **Томо;** баба **Јане;** мајка **Госпава;** сестра **Љубица;** снаха **Голе;** синовац **Васо** са осталом породицом. (бр. 251, 1,1)

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног сина, брата и рођака

† Божа Т. Радовића

редова црногорске војске

који 6. ов. мјес. у најљепшем цивијету своје младости, у 23 години свога бујнога живота испусти своју племениту душу од напрасне смрти, а 7. истог би предат матери земљи пред црквом св. Ђорђа.

Сматрамо за особиту дужност, да овим путем изјавимо нашу особиту захвалност на саучешћу: г. г. команданту бригаде ком. Андрији Раичевићу, команданту бат. кап. Мату Раичевићу, који се кратким дирљивим говором опрости са покојником при погребу.

Нека је велика хвала г. г. официрима, барјакт. и војницима, који онако обилно посетили погреб при сахрани покојника и тим даше видна доказа, колико је Божа био вриједан и омиљен друг, међу својим друговима ратницима.

Хвала свештенику г. попу Марку Кнежевићу, који над покојником опјелело изврши.

Особито смо благодарни барјакт. баталиона г. Пајовићу, Миловићу и Белевевићу, који са вишим бројем војника из баталиона — на глас смрти покојникове похиташе и присуствоваше погребу.

Доживотно смо благодарни на саучешћу нашој браћи, кумовима и пријатељима из: Момишића, Подгорице, Толаша, Горње и Доње Горице, Кокота, Зете, Загорича, Дољана, Служа и Грба.

Дубоку захвалност другејемо свима нашим и покојниковим сродницима, пријатељима и друговима, који нам телеграфски или писмено изјавише своје саучешће у нашој превеликој тузи и тим у неколико ублажише наш бол, који нам судбина зададе.

Момишић, 20. јула 1915.

За навијек ожалаштени: мајка **Васе;** браћа: **Стеван, Војин, Душан и Новица;** сестре: **Марица и Василица;** снаха **Даница** — са осталом породицом — **Радовића.** (бр. 257, 1,1)

Под утисцима преголеме туге која је задесила нас и нашу родбину смрћу нашег никад непрежаљеног

† Петра Вукојичића

— писара општ. Готовушке —

који се послје тешког боловања и операције пресели у вјечност 22. јуна, т. г. а сахрањен 23. истог у 22 години свог млађаног живота — сматрамо за најпријатнију дужност изјавити благодарност љекару оvd. Енглеске санитарне мисије д-ру Бурнхаму, који бјеше уложио труд и све силе да спасе живот нашег милог Петра, као и сестрама Мис Глени и Мис Џонсон и санитету г. Проктеру.

Захваљујемо шефу Енглеске мисије д-ру Клемову и д-ру Пајеру, који у друштво са д-ром Бурнхамом одржаше конзилијум, а нарочито члановима енглеске мисије на указаној пажњи приликом смрти и изјави саучешћа, као и сестри Босанки Зорки Алексић и економу болнице г. Свет. Лазаревићу.

Вјечито смо захвални настојатељу ман. Св. Тројице, игуману Сераф. Царићу који чинодјејствова при погребу и на одржаном у цркви утјешном говору, као и обласном управитељу г. Душ. Вукојичићу, капетану певала г. Ј. Мемедовићу и капетану Тихотинском г. Ђ. Ђурковићу који са подручним чиновништвом присуствоваху погребу као и осталом чиновништву и оvd. грађанству обојега пола, који присуствоваше погребу и покојника до вјечне куће испратише.

Захваљујемо оvd. поштов. госпођицама Моћевкама и Брћанкама и свима онима, који положише вијенце и окитише ковчег млађаног Петра а тако исто и г. Милораду Самарчићу, писару болнице, којесе у име оmlадине на гробу опрости са покојником са веома дирљивим говором те нам тим и тугу ублажише.

Плење, јуна, 1915. год. бр. 259, 1,1 Ожалаштени: мајка **Јока;** брат **Миле;** сестра **Савета;** стриц прота **Т. Вукојичић;** брат од стрица, свешт. **С. Вукојичић** и остала родбина.

Приликом ненадне смрти нашег нигда непрежаљеног јединца сина, унука, синовца

† Ратка Ивовића

којега послје кратког али тешког боловања из наручја нам отрже прерана смрт 13 јуна, од седам мјесеци у Бару гдје је и сахрањен — сматрамо за дужност да овим путем изразимо дубоку захвалност г. г. министру Петру Пламенцу, држ. савјетнику Мирку Мијушковићу, секретару Живку Никчевићу, Ђуру Војводићу правнику, оф. Петру Вуксановићу, поручнику Ф. Живановићу, Ђуру Живановићу правнику, капетанима: А. Лекићу и Милу Лековићу, управнику Шаку Шоћу, оф. М. Бошковићу, секретару Ђуру Вујовићу, кап. писарима: Л. Лековићу и Д. Орландићу, царинику Ракочевићу, М. Војводићу, М. Вукосавићу, пошт. телегр. чиновницима: М. Татару, К. Вујовићу, Љ. Клисићу, Ј. Црнчевићу, Ђуру Ратковићу, Ј. Гарићу, Ј. Живановићу, М. Шоћу и П. Гојнићу, који нам изразише телеграфска саучешћа.

Доживотна хвала г. г. Андрији Контитићу, судији обл. суда, предсједнику Дебелићу, кап. Дабановићу, кап. Ивановићу, царинику Тошковићу, секретару обл. суда, Блажу Пламенцу, писару Вукотићу, управнику Вујановићу, телегр. Пламенцу, писару Никчевићу, Перу Страхињу, К. Дабановићу, Франу и Лору Гурашима који лично спроводу присуствоваше и до вјечне куће нашег милог покојника испратише и у неколико нам тугу ублажише.

Доживотна хвала г. доктору Марулису који се својски заузимао да нам младенца спасе од неминовне смрти.

Вјечита хвала г. попу Петру Хајдуковићу на одржаном опјелу и спроводу.

Доживотна хвала многобројном грађанству из Бара, обојега пола, без разлике вјере, који спровод увеличаше и до вјечне куће испратише чиме нам неизмјерно доживотну тугу ублажише.

Још једанпут свима и свакоме вјечита хвала, који ма на који начин узеше учешћа у нашој непрежаљеној жалости.

Бар, 1. јула 1915. год. бр. 252, 1,1

Ожалаштени: отац **Петар;** мати **Љубица;** ђед поп **Лука;** стриц **Захарија** и баба **Стане.**

Под притиском велике туге и жалости, која нас снађе прераном смрћу нашег никад непрежаљеног јединца сина, унука и синовца

† Вукоте Петкова Лакчевића

који се послје дугог боловања пресели у вјечност дана 16. т. мј. у најљепшем цивијету своје младости у 22 години свога живота. — Сматрамо за особиту дужност овим захвалити Њеном Величанству Узвишеној Краљици Милени на Њезино материнско обраћање, како приликом боловања покојниковог тако и на самртној ури; која је непрестано давала материнску помоћ, а нама утјеху.

Истодобно благодаримо обласном управитељу г. Мирку Мијушковићу, секретару обл. управе г. Живку Никчевићу и осталим пријатељима и познаницима који нам брзојавно и писмено изјавише саучешћа и с тим неколико олакшаше нам велику нашу тугу.

Доживотна хвала г. г.: д-р Гргићу, Марулису и Кешљевићу, који неуморно за вријеме болести покојнику указиваше љекарску помоћ, као и пред. општине г. Владу Петровићу на указаној нам помоћи.

Хвала мјесним свештеницима г. г.: попу Ђуру Вучковићу и попу Јовану Вујановићу, који над покојником опјелело свршише и нас хришћански поучише и утјешеше.

Особита хвала чиновништву и грађанству вар. Улциња, који покојника за вријеме боловања похиташе и у онако великом броју до вјечне куће испратише.

Још једанпут свима и свакоме топла и најсрдачнија хвала, који нас ма било којим начином тјешеше и тугу олакшаше.

Улцињ, 20. јула 1915.

Ожалаштени: ђед **Мишеља;** отац **Петко;** мајка **Милица;** стриц: **Велиша и Павле — Лакчевићи** — са цијелом породицом. (бр. 258, 1,1)

И поред неизмјерне туге и жалости, која обавија наше срце, за нашим премилим и никад непрежаљеним сином, братом, стрицем и ђевером

† Новицом Р. Спасојевићем

секретаром Пљеваљске обласне управе

који се послје дуге и тешке болести — пресели у вјечност 27. јула, у 27 години, у најљепшем цивијету свог идеалног и примјерног живота и завн нас у црно, да до гроба за њим тугујемо.

Сматрамо за нашу свету дужност овим путем захвалити свим љекарима, који су га својски лијечили и нама наду улијевали на његово оздрављење.

Особито смо благодарни господину министру унутрашњих дјела Саву Вулетинићу, за његово дирљиво саучешће, а такође и покојникову шефу господину обласном управитељу Душану Вукотићу.

Такође захваљујемо за изјављена нам брзојавна саучешћа г. г.: команданту бригаде Блажу Божовићу; капетанима: Шћепану Лазовићу и Јагошу Вујисићу; поручницима: Блажу Белевевићу и Марку Бабовићу; судијама: Милу Делевићу, Саву Фатићу и Вукашину Вукашиневићу; управнику царинарнице Јовану Врбци; секретарима: Милу Вуковићу, Никодиму Цемовићу и Тодору Маријановићу; рачуноспитачу Нову Вугделићу; средским капетанима: Алекси Чукићу, Јовану Мемедовићу, Ђолу Ђурковићу и Милићу Дабетићу; учитељима: госпођици Шошкићевој; учитељима: Стјану Бој